

ВИНАРСКО-ЗЕМЛЕДѢЛЧЕСКИ

ВѢСТНИКЪ

Редактира се отъ редакционно-административния комитетъ, състоящъ отъ: Хр. С. Георгиевъ, Д. Торомановъ, А. Гечевъ, М. Чукчуковъ, К. Малковъ и Д. Гюлеметовъ.

„Винарско-Земледѣлчески Вѣстникъ“ излиза два пжти въ мѣсеца: на 1 и 15 ч.

Годишната му цѣна за България е 4 л., за въ странство — 5.

Всичко, що се отнася до вѣстника, се испраща до редакцията въ гр. Плѣвень.

Необнародвани ржкописи, по желанието на авторитѣ имъ се връщатъ съ неплатени писма.

За обявления на 4 стр. се плаща по 30 ст. на редъ, смѣтани въ гармондъ.

На всичкитѣ ученици се отстъпя за 3 лева годишно.

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) Нашитѣ данъчни листи; 2) Резултатитѣ отъ опититѣ съ разни земледѣлчески растениа при испитателното поле на Руссенското Държавно Земледѣлческо Училище, продължение отъ брой 16; 3) Нѣколко думи по конкурса въ гр. Ломъ; 4) Работи прѣзъ зимния сезонъ; 5) Разни; и 6) Отъ Редакцията.

Нашитѣ данъчни листи.

Звѣстно е всѣкому, че поддържанието на една държава зависи отъ количеството на данъкътъ, що се събира въ нея и послѣ служи за расплащание на нея, що се грижатъ за тишината, закрѣпата и напръдъкътъ на самата тази държава. Платата, която се дава бива доста много и разнообразна: като започнете отъ единъ и свършитѣ съ хиляди левове мѣсечна заплата — всичко това се взема въ форма на данъкъ. Колкото послѣдната, мѣсечната заплата, е по-голъма, толкова и количеството на суммата, събирана въ форма на данъкъ е по-високо. Че данъкътъ тѣжи най-вече на гърбътъ на селянинътъ, че отъ него се взема най-много, даже и послѣдната стотинка, вѣрвамъ, не ще никой откаже: това е една очевидна истенна. Да, така е, никой не отказва, нѣ и никой се не съгласява т. е. по-добрѣ никой се не погрижва за него. Какъ става събирането на тази заплата въ форма на данъкъ е всѣкому познато. Наистенна съ течение на врѣмето всичко се измѣнява и подобрява, като отива въ редътъ си, нѣ само че това вѣрви бавно. Сжщото нѣщо станъ и съ данъкътъ. И въ неговото събиране се направи грамадно подобрене и то съ въвежданieto на „данъчнитѣ листи“. До 1892 год. данъкътъ се събираше отъ общинскитѣ кметове, нѣ отъ тая дата събирането на данъкътъ се прѣдаде на държавни чиновници — бирницитѣ. Отъ тая дата се раздадохъ на селянитѣ помѣнатитѣ „данъчни листи“. Тѣзи листове спасихъ селянитѣ отъ злоупотрѣблението на братята имъ — кметове, като ги карахъ да плащатъ два и три пжти единъ и сжщи данъкъ; тѣ отървахъ нивицитѣ на беззащитнитѣ селяни отъ ржцѣтъ на селскитѣ кметове, които инѣкъ щѣ-

хъ да ги взематъ; ограничихъ хищническата и необуздана грабежъ на селскитѣ кметове и писари, като имъ показахъ пжтътъ, гдѣто трѣбва да вѣрвѣтъ; смразихъ вече кметѣтъ съ писарѣтъ, защото нѣма вече защо да дружѣтъ. Тѣ, кметовѣтъ, направихъ такава бъркотия, която не може още да се поправи. Които сж седѣли кметове тогава, до прѣди излизанието на помѣнатитѣ листове, се стличаватъ отъ другитѣ селяне: било по нова, варосана и боядисана кхща; завладяване добъръ дворъ натрупване по-вече ниви; сдобивание съ добри волове, — съ една дума, натрупване по-голъмо богатство, взето скришомъ отъ братята му орачи. Достатъчно бѣше само кметѣтъ да хвърли око на нѣкой имотъ, то лесно туряше ржка на него. Думата „кметъ“ тогава бѣше равностилна съ думата „Богъ“ нѣ що думамъ, тѣ не вѣрвахъ въ Бога, тѣхний Богъ е паритѣ! Ето защо за тази длжностъ излѣвохъ днесъ разнитѣ партизанства, като се бори всѣкой само да се докопа единъ пжтъ и почне да трупа богатство. На него сж гледали, гледатъ и сега, като на изворъ за обогатяване?! Всѣкой гледа веднажъ да сѣдне до масата и си чуе името: „Г-нѣ кмете“ или когато се подпише прѣдъ името му да стои, написанъ съ едри букви, думата «КМЕТЪ». Обаче данъчнитѣ листи прѣкратихъ тази вълчешка лакомостъ, нѣ не е всичко свършено съ тѣхъ. Днесъ, когато се започне исплащанието на данъкътъ, всѣкой данъкоплатецъ си носи данъчното листче и отива право при бирникѣтъ и пита колко има да дава. Отъ по-рано нѣкой отива при общинскитѣ кметъ или писаръ за да пита колко има да дава, нѣ послѣднитѣ, вѣроятно, защото вече не можѣтъ да си откраднатъ, съ едно изкриво погледвание и стростната отговарѣтъ, че не било тѣхна работа!?! Събирането на данъкътъ било работа на бирникѣтъ и трѣбва да чакатъ него. Държащия сега калемѣтъ, е ималъ случай да види такава сѣдна, че на човѣка му се струва и би си помислилъ, че не се намѣрва въ този вѣкъ и мѣжду тѣзи хора; той е виждалъ какъ въ първото исплащание безъ листове, щомъ

нѣкой потърси колко има да дава, тогава едногласно кметътъ и писарьтъ, казватъ толкова и толкова или пъкъ, донеси пари, че ще видимъ. Паритѣ се занасятъ, прѣбиратъ се и се казва че квитанция нѣматъ, разбира се, ако се поиска. Виждаше е и сега, нѣколко души отиватъ да питатъ писарьтъ за суммата която има да даватъ, нѣ отговорятъ е все сѣщия: не било тѣхна работа! Не било тѣхна работа? Защо? — Защото данъчните листи отнеха отъ тѣхъ възнаграждението, що си открадваха. Казаха и по горѣ, че голѣмо е подобренieto съ въведението на помѣнатитѣ данъчни листи, нѣ не е свършено всичко. Какъ ставатъ злоупотрѣбления. Искане се още нѣщо.

Вѣрвамъ, че никой не ще откаже това, гдѣто селянитѣ, макаръ че е записано въ данъчната имъ листа, колко пари сѣ дадени и защо, нѣ тѣ пакъ не знайтъ: колко даватъ, защо ги даватъ и колко още оставатъ. Отъ какъ е отрасълъ въ ушитѣ е започнала да брѣмчи думата „данъкъ“, а при изговаренieto ѝ космитѣ на главата му настрѣхватъ. Отъ петата си годинка е започналъ да слуша охканията на баща си. Прѣзъ цѣлий си животъ и всѣка година плаща все данъкъ, нѣ ако попитате колко плаща на дюлюмътъ, колко всичко, увѣрявамъ ви, че не може ви каза. А това трѣбва непрѣменно всѣкой единъ данъкоплатецъ — селянинъ да знае. За да може това да стане, ето какво трѣбва да се направи по моето мнение. Въ данъчната листа на всѣкой единъ данъкоплатецъ да бждатъ записани имотитѣ му тѣй, както сѣ записани въ емлячния регистръ на общинското управление;

Да бжде записано колко стотинки или лева се взема на единъ декаръ нива, колко на лозе, колко на гора, ливада и пр.;

Колко се взема, или колко е врѣхнината: отдѣлно окръжната и отдѣлно общинската и колко всичко;

Колко се плаща на 1 декаръ, ако е дворъ, колко за зданията, като се упомене колко е оцѣнено всѣко и колко всичко;

Колко е пятната повинностъ, отъ кога почва и кога се довършва. Освѣнъ това не би било лошо, ако въ данъчната листа се впишатъ и годинитѣ на данъкоплатеца;

Да се упомене, колко стотинки се плащатъ беглики на една глава овца и колко на коза и

Най-послѣ, отдолѣ да се обѣжи колко е всичкий му данъкъ, на колко пкти се исплаща и по колко на всѣкой пктъ.

Шомъ това е извършено и данъкоплатецътъ селянинъ има въ себе си помѣнатата листа, въ която е вписанъ всичкий му имотъ, той може да направи справка, дали нивитѣ му дѣйствително сѣ право записани. Не редко сѣ случалтѣ, гдѣто селянинътъ заплаща десетъ пкти по-вече данъкъ, отъ такова не вѣрно записване. Ето какъ стои работата: вмѣсто единъ аръ нивата е записана единъ декаръ и той заплаща не за аръ, а за декаръ! Така заплаща десетъ пкти по-вече данъкъ селянинътъ безъ да знае защо. Съ записването на имуществото въ тази данъчна листа, както е спомѣнато по горѣ, това зло се би отстранило, и на данъкоплатецътъ всѣкога ще бжде имуществото напрѣдъ, сѣщо и суммата която има да дава, при това и колко на всѣко събиране. Съ това ще се отгърватъ и отъ натякванията на свойтѣ гости що стоятъ на трапезата имъ! Нѣма да ходятъ да нарушаватъ спокойствието на голѣмцитѣ си, що

съ своятъ си непрѣкъснатъ трудъ, ги хранихъ. Чудно нѣщо е това, да хранихъ и заили да не се погрижи никакъ за тѣбе, те оскуби, защото врѣмето не чака обрѣща на другата страна, а той брашното на този вѣтъръ. Нѣщо ната посланица право казва: „Храни ги куче, да те лае“...!

Това, вписването имотътъ на всѣкой земеделецъ въ данъчната листа, може да се види на първъ погледъ, че е нѣщо много трудно, както и е; нѣ началото на всѣко нѣщо е трудно, а краятъ приятенъ. Сѣщото нѣщо ще бжде и съ данъчните листи. Да не казваме, че е трудно затова, защото работата се състои до селянинътъ!... Ако до сега, шомъ се повдигнеш нѣкой въпросъ за селската черга, се замълчава или пъкъ безъ много размисления се свърши: за не въ негова полза, то онѣзи години вече се измениха. Сега имаме вече новъ сѣ пораспустне каша на орача — селянинъ, за да го нецѣлѣстяга толкова; нека новия вѣкъ внесе и нова радостъ въ селската колиба! Врѣме е вече да се подобри и неговото положение. Стига толкова злоупотрѣбяване съ неговото невѣжество, а трѣбва всѣко да му се расправи подробно; трѣбва всѣко да му се покаже на лице; трѣбва рѣжката, която държи оралото и вдига мошката да се подкрепи. Нека царството на невѣжеството се прѣкрати!

Наистена има писано и въ тѣхъ, нѣ какво и колко е то? То не е нищо друго, освѣнъ просто распореджание какъ и по какъвъ начинъ се събира данъкътъ; нѣ какъвъ и колко е този данъкъ нищо не е спомѣнато. Спомѣнува се врѣмето, когато става това събиране и то така: поземления данъкъ се събира прѣзъ есенята и пролѣтѣта, първия срокъ — отъ 1-й Септември до края на Октомври, втория — отъ 1-й Ноември до края на Декември, и третия до края на Априль мѣсець. Опрѣдѣлено е още кога се събира бегликътъ, военния данъкъ и пр. — всѣко добро. Не е и забравено при петата точка да се упомене, че ако данъкоплатецътъ закѣснѣе съ исплащанieto на данъкътъ до урѣченото врѣме, налага му се 3 0/0 „глоба“! Да, глобата е точно опрѣдѣлена, а колко се взема на единъ декаръ, нищо се не казва. На кѣсо, всѣко казано (ш. сано) въ тѣхъ е отчасти на мѣстото си, нѣ само съ това нищо не се постига. Трѣбва подобрене, което споредъ моето мнение, е това що тука на кѣсо изложихъ. Остава да се произнесатъ по компетентни по този въпросъ лица.

И него ще видимъ!

Анчевъ.

Резултатитѣ отъ опититѣ съ разни земеделчески растения при испытателното поле на Руссен. Държав. Земледѣл. училище.

(Продължение отъ брой 16).

в) лѣтни пшеници.

Опитването, дали ще вирѣжтъ въ насъ лѣтнитѣ пшеници и кои именно сортове отъ тѣхъ трѣбва да бждатъ за прѣдпочитание поради доходността си, е твърдѣ важно

за нашето земледѣние, понеже ставатъ вече нѣколко години, отъ както поради сухата есенъ и сухата зима, есеннитѣ жита немогатъ да успѣятъ, а помръзватъ. Въ такъвъ случай, на земледѣлицѣ не остава друго сръдство, освѣнъ рано на пролѣтъ да могатъ да замѣнятъ помръзналитѣ си посѣви съ лѣтни. Постепенно отъ намаляване на угарѣта и замѣняването ѝ съ разни растения, легка колежка ще доведе слѣдъ себе си ежщо така едно сръбление къмъ сѣненето на пролѣтни жита, тъй като нѣма да има време слѣдъ прѣбиранието на прѣдшествующото растение, добръ да се разработи почвата за есеннитѣ жита. Основаючи се на горното, ний поръчавме тази година отъ Австрия слѣдующитѣ сортове пролѣтни пшеници: унгарска, русска, американска саскачеванска или goldendrop. Макаръ, че тѣзи сѣмена бѣхъ поръчани още въ началото на мѣсець Февруарий, пристигнаха на 22-й Мартъ.

Почвата, на която трѣбваше да се посѣятъ, бѣше изорана два пкти още прѣвъ есенята и граблена съ брани прѣди посѣвяването. Посѣвяването стана на редове на 15 см. редъ отъ редъ и на 4—5 см. дълбочина. Датата на посѣвяването и количеството на сѣмето се вижда отъ долната таблица.

- 1) Унгарска пшен. на 23 Мартъ — 9 kg. сѣме на 1 Д-а.
- 2) Русска " " 24 " 8 " " " "
- 3) Goldendrop " " 24 " 10 " " " "
- 4) Америк. саскачеван. на 23 Мартъ 10 kg. " " "

Прѣдшествующото растение на пшеницата goldendrop бѣше бостанъ, а на останклитѣ — пшеница. И четиритѣ парцели лѣжатъ една до друга.

Къмъ 1-й Априль се забѣлжи, че всичкитѣ, съ исклучение на пшеницата Goldendrop поникнахъ, когато тя се показа къмъ 3-й Априль. Както прѣди посѣвяването, така ежщо и въ самото време на сѣненето, валѣхъ дъждове, които убословихъ едно бързо въ растояние на 7—8 дена поникване. Температурата, както за кълнение, така и за братимение бѣше една отъ най-благоприятнитѣ. За понататъшната вегетация имаше ежщо така добри условия, главно влага както се вижда отъ долната таблица, където е прѣдставено количеството на ниспаденията за 4 мѣсеца въ м. м.

1. Мартъ — 60.3 м. м. влага.
2. Априль — 35.5 " "
3. Май — 20.4 " "
4. Юний — 27.8 " "

Прѣвъ вегетацията се прѣдприе 2—3 пкти плѣвненето, защото парцеллитѣ бѣхъ обраснали твърдъ много съ бурени, особенно паламида, а така ежщо и бѣзе и безъ това трѣбваше да се загуби цѣлия доходъ. Искласяването започна не-еднакво, както се вижда по-долу.

1. Унгарската на 25-й Май.
2. Русската на 4-й Юний.
3. Америк. саскач. на 3-й Юний.
4. Goldendrop на 5-й Юний.

Унгарската пшеница бѣше съ осили и израстна доста високо, а останклитѣ сж безъ осили и тѣ останахъ доста ниски.

Прѣвъ вегетацията се случихъ слѣдующитѣ поврѣди: Веднага слѣдъ искласяването на пшеницитѣ, което стана

тъкмо въ онова време, когато зимнитѣ посѣви узрѣвахъ, насѣкмото Anisoplia austriaca, което тази година се намираще въ изобилие, като нѣмаше вече друга храна, слѣдъ узрѣвянето на огромнитѣ протеранства пшеница на чифликитѣ, прѣмина на още зеленитѣ пшеници и то главно по унгарската, понеже тази бѣше искласила най-рано и въ това време, когато насѣкмитѣ имахъ още нужда отъ храна. Всѣки, който видѣше това количество бръмбари, по 4—5 на едно стебло, просто се чудеше. Макаръ и да карахъ ученицитѣ да ги събиратъ, все малко можа да се помогне тъкмо въ онуй време, когато идѣхъ отъ пожелелитѣ ниви въ голѣмо изобилие. Тѣзи насѣкоми, изѣдохъ, може да се каже, половината отъ классоветѣ и явно се виждаше какъ тѣзи послѣднитѣ изгледвахъ наполовина испасани; стърчихъ 1/2 класове, съ една гола частъ: връхъ или долнице (основа). Освѣнъ горното, пшеницата Goldendrop бѣше нападната много силно отъ рждата, която се сръщаше и по другитѣ посѣви, нѣ по-слабо. Силнитѣ дъждове въ краикъ на Юний, бѣхъ причината на рждата, защото нейнитѣ зимни спори се намирахъ още отъ минлата година, а за развитието на лѣтнитѣ спори имаше условия: топлина и влага. Споредъ метеорологическитѣ наблюдения, количеството на падналия дъждъ е било слѣдующото:

20-ий Юний	—	16.5	м. м.	дъждъ.
22.	"	—	0.1	" " "
23.	"	—	11.4	" " "
24.	"	—	0.1	" " "
25.	"	—	1.1	" " "
26.	"	—	28.2	" " "
27.	"	—	1.5	" " "

Всичко: 58.9 м. м. дъждъ.

Този дъждъ значително подѣйствува върху намалението доходността, а така ежщо и качеството на пшеницата.

Жетвата се извърши на:

овърша.

1. Унгарската пшеница на 2-ий Юлий 12-й Юлий
2. Русската " " 16 " 24 "
3. Америк. саскачеван. " 16 " 24 "
4. Goldendrop пшеница " 17 " 25 "

Траяннето на вегетационния периодъ и количеството на годишната температура за всѣки сортъ се вижда отъ долната таблица:

Сортове	вегетацион. периодъ	годиш. темпер.
1. Унгарска . . .	101 дена . . .	2612 °С.
2. Русска. . . .	114 " . . .	2908 "
3. Америк. саскач.	115 " . . .	2908 "
4. Goldendrop. . .	115 " . . .	2930° "

Температурата за цѣлия вегетационенъ периодъ е била по-вече отъ достатъчна за вирѣненето на тѣзи пшеници, понеже отъ дълги наблюдения е намѣрено, че при една сръдня температура за цѣлия вегетационенъ периодъ отъ 1870—2275° С, пролѣтнитѣ пшеници могатъ да успѣватъ; пъкъ ние сме имали нагорѣ отъ тази температура, даже съ 400—700° С, надъ максимумтъ. Погледнемъ ли на вегетационния периодъ въ дни, ще видимъ, че пролѣтнитѣ пшеници се нуждажтъ само отъ 126—140 дена, когато

при нашитѣ опити, пшеницитѣ сж сжисли този периодъ, поради по-високата дневна температура на 101—115, или тѣ сж свършили вегетацията си съ 20—30 дена по-рано. Всичко горѣказано, неможе отъ да не влияе и върху доходността на растенията, защото тѣ почватъ рано да зрѣйтъ вслѣдствие горѣщинитѣ и даже тогава, когато тѣ трѣбваше да растятъ, стига въ почвата да се намираше достатъчно влага.

Ако се посѣехж пшеницитѣ по-рано, а именно въ началото на Мартъ, тогава тѣ щѣхж да иматъ около 20 дена по-вече вегетация и то прѣзъ онова врѣме, когато можехж да растятъ, а не въ Юлий, когато вече вслѣдствие високата дневна температура, влагата се испарява отъ почвата и вегетацията почва да се свършва. А въ първитѣ дни на мѣсецъ Мартъ, ние срѣщаме тѣзи условия за кълненито на пшеницата. Пшеницата може да прокълнява при Minimum 3—4.5° C, и най-добрѣ при 25° C. А ние сме имали отъ 1 до 15 Мартъ:

1-й Мартъ	0.5° C	срѣдно-дневна температура.
2	4.7	„ „ „ „
3	5.5	„ „ „ „
4	7.5	„ „ „ „
5	7.9	„ „ „ „
6	0.7	„ „ „ „
7	5.2	„ „ „ „
8	11.3 ⁰	„ „ „ „
9	6.2	„ „ „ „
10	3.8	„ „ „ „
11	4.5	„ „ „ „
12	4.0	„ „ „ „
13	4.1	„ „ „ „
14	9.6	„ „ „ „
15	12.0	„ „ „ „

Отъ тѣзи числа виждаме, че съ исклучение на 2 дена и то 1-й и 6-й Мартъ, въ всичкитѣ други е могло да послѣдва кълненито, а освѣнъ това и за едно по-нататъшно развитие на растенията е благоприятствувала температурата.

Отъ всичко по-горѣ приведено трѣбва да излѣзе, че отъ пролѣтнитѣ пшеници трѣбва да искаряваме недобри резултати, които се вижда и въ дѣйствителностъ отъ долнията таблица:

сортъ	Приходъ отъ 1 D-р.		теглото на 100 L.
	зърно Хл.	слама kg.	
1. Унгарска . . .	1.5	120	74 kg.
2. Русска . . .	1.3	125	79 „
3. Америк. саскачаван.	1.6	130	73 „
4. Goldendrop. . .	1.0	120	69.75 kg.

Вземемъ ли сега подъ внимание горнитѣ доходи и сравнимъ съ късното сѣяние, поврѣдитѣ отъ насѣкоми, растителни паразити и ненаврѣмenni дъждове, ще трѣбва да дойдемъ до убѣждение, че пролѣтнитѣ пшеници ще могатъ да даватъ по-добри доходи при такива години каквато бѣше тази, стига да се посѣватъ съ 15—20 дена по-рано. Отъ четиритѣ сорта като най-добри сж се указали: унгарската и американската. Освѣнъ това, едно торение, добро разработване на почвата и отстранение свършено на буренитѣ, които работи за първа година неможаха да се прѣдприематъ на врѣме, вѣрваме ще повишятъ още съ нѣщо доходитѣ за да ги направятъ нормални.

Едно което бие твърдѣ въ очи при разгледванието на

доходитѣ е и количеството на сламата и тежестта на зърното. По сламата трѣбва да се каже това, че пролѣтнитѣ пшеници въобще сж бѣдни на слама, въ сравнение съ зимнитѣ, нѣ пакъ тази слама е много добра за храна на домашнитѣ животни и то много по-вече отъ зимната, защото е много по-богата на лесно прѣварими хранителни материй. Най-много слама, както и доходъ въ зърно даде Американската саскачаванска пшеница. Тежестта на сѣмето има така сжщо голѣмо влияние върху оцѣнение качеството на пшеницитѣ. Тежкото зърно е богато на хранителни вещества: албумини и скробѣла, а лекото на люспи (илѣва), осили, бива кухо често пѣти и пр. Най-долно въ това отношение излѣзе пшеницата Goldendrop, а най-добра русската. Нормалната тежестъ на 100 л. е = 75 kg. Въобще тазгодишнитѣ жита не бѣхж добри по качество.

За идущата година ще се продължаватъ тѣзи опити, като заедно съ тѣхъ ще се правятъ, ако бѣде възможно, и такива отъ сжщитѣ сѣмена и отъ нѣкои частни земледѣлци изъ околността.

(Слѣдва).

Нѣколко думи по конкурса въ гр. Ломъ.

Извѣстно е, че отъ произведенитѣ конкурси изъ разнитѣ окрѣжи на княжеството ни прѣзъ настоящата година, е и този въ гр. Ломъ, който споредъ програмата отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието станж на 7-й и 8-й Септември.

За по-тържественното му посрѣщане, и главно за по-ясно разбиране цѣльта на конкурса, между земледѣлцитѣ въ Ломското окрѣжие, Постоянната комисия заедно съ окрѣжния управителъ и градския кметъ, направихж слѣдующитѣ распоряждания:

1). Още прѣзъ м-ць Мартъ се раздаде даромъ на нѣкой отъ по-мераклитѣ земледѣлци ечмикъ „Шевалие“ и луцерново сѣме, които подъ ръководството на земледѣлческия надзирателъ и учителитѣ — земледѣлци, въ които села ги имаше, се засѣхж доста грижливо въ опрѣдѣленитѣ отъ по-рано ниви — 2 декара най-малко;

2). Прѣзъ м-ць Августъ пѣкъ се прѣдписа на сел. общ. кметове, които устно и чрѣзъ обявления да уведомятъ съселянитѣ си за прѣдстоящия имъ конкурсъ и

3) Заедно съ това на общ. кметове послѣдва друго окрѣжно, отъ Лом. Окр. Училищенъ Инспекторъ, до учителитѣ, които, заедно съ кмета и свѣщенника въ селото, да съдѣйствуватъ най-старателно и убѣждаватъ селянитѣ, за да ги заинтересуватъ, че да взематъ участие въ конкурса, като затова изложатъ по нѣщо отъ по-добритѣ си произведения и за тѣхъ извадятъ декларация, че да иматъ право на възнаграждение, ако тѣ заслужатъ.

Дойде най-послѣ многоочаквания денъ — празникътъ на труда, изложението както го казвахж селянетѣ. Градътъ Ломъ взе празниченъ видъ отъ развѣвающитѣ се народни байраци дори и най-долното дюкене. А въ срѣдъ мѣстността, наричаема „блатото“ на истокъ отъ града, прѣдначена за произвеждането на конкурса, се издигаше особенно приготвени и окиченъ съ зеленина и нар. байраци павилионъ; до него наредени въ редъ други отъ изложителитѣ по разнитѣ прѣдмети; при това приготвени бѣхж и нуждитѣ огради за разния видъ добитѣкъ. Слѣдъ водосвѣта, който стажж въ присѣтствието на распоредителната комисия на чело съ Министерския пратеникъ Г-нъ П. Дичевъ, граждани, учители и ученици, конкурса бѣ обявенъ за откритъ — *но самъ по себе си* — безъ обаче, да има затова нѣкой, който поне съ една кратка рѣчь по цѣльта открише конкурса. Относително това, азъ мисля, че

при всъко подобно начинание, каквото е това, което за пръв път се открива във гр. Ломъ, не щеше да бъде зъл и цѣлесъобразно си е, ако затова се издържеше една скаска, която, като прѣдшествующе явление да осени всички прѣдшествующи, които да разберѣтъ по-ясно цѣльта на конкурса. За тази цѣль всички почти, с нетърпение, очаквахъ да чуѣтъ подобно нѣщо.

Слѣдъ водосвѣта, тутакси се пристѣпи къмъ прѣглеждането и оцѣняването на изложения конски добитѣкъ; втория денъ пѣкъ — рогатия добитѣкъ, свинетѣ, машинитѣ и пр.

Между впрочемъ, нека, мимоходомъ, упомѣнемъ тукъ, че въпрѣки горнитѣ распорѣждания отъ страна на инициаторитѣ, за съжаление бѣше гледката отъ изложителитѣ нѣща — прѣдмети, въ денѣтъ на откриването конкурса, т. е. изобщо земено, по-сѣтителни имаше доста, но изложители много малко. Обаче, тази слаба изложба, споредъ както чувахъ да говорятъ мнозина отъ земледѣлцитѣ и др., не може да се заключи въ нищо друго, освѣнъ въ: а) нерѣшаването имъ, за да не бъде осѣнѣнъ отъ съселенитѣ си, въ случай, че не получи награда; б) незнанието на нѣкои, какви нѣща да изнесѣтъ за конкуриране и с) отбѣгването имъ да рискуватъ разноски.

Прѣдъ видъ на това, много по-добрѣ щеше да бъде, ако затова самия земледѣлчески надзирателъ ги ухитѣше съ най-старателни убѣждения и увѣри въ по-горѣспомѣнитѣ 3 точки, като затова, прѣдварително, прѣдприемеше нѣколко обиколки по селата. Това, навѣрно, щеше да даде по-добри резултати, отколкото всѣкъквито сухи прѣдписания и окръжни до подведомственитѣ, които едва-ли ги интересува това, отколкото заставляющата имъ длъжностъ, за да избѣгнатъ отъ отговорностъ. Но нѣка спомѣнемъ още, че това е по-вече работа на земледѣлскитѣ надзиратели, въ прѣдъ видъ изреченото „всѣкой на своята специалностъ“.

Сега да видимъ, какъ станъ самото прѣглеждане и опрѣдѣление на наградитѣ. За тази цѣль, това станъ отъ назначената за това комисия, доста оригинално, което за по-ефектно и на мѣстото си е, да го чуемъ отъ самитѣ изложители:

Георги Поповъ, награденъ съ 20 лева за изложената си свиня, казва: почитаемата комисия оцѣнява, като минава до всѣко прѣдстояще добиче и опрѣдѣлѣхъ наградитѣ, но безъ да поиска декларацията отъ изложителя, който съ надѣжда очаква резултатѣтѣ!! Или пѣкъ да го распита: отъ кѣдѣ е, какъ има доблчето, съ какво и какъ го е отгледалъ, та по този начинъ съ единъ кратѣкъ свѣтъ очертае недостатѣцитѣ на животното, ако то ги има; както и добритѣ страни пѣкъ на доброто и ползването животнo. Сѣщото трѣбваше да стане и съ другитѣ изложени нѣща. И вслѣдствие на това, вѣрвамъ, всѣкой единъ любящъ — мераклия — каквито имаше, ще узнаѣтъ кое е хубавото и доброто, отъ кѣдѣ могатъ си го достави и по-подобенъ начинъ отглеждать. А пѣкъ ненаграденитѣ сѣщо ще разберѣтъ, кое е хубавото и доброто, какъ се то цѣни, че да се стрѣмѣтъ за сдобиването му. Но тѣ, освѣнъ, че не направихъ това, ами, като, че нарочно взехъ да пѣдѣтъ присѣтствующитѣ зрители, които при 2 и 3-кратно повтаряние на сѣщата сѣйна, се отбѣглихъ и най-послѣ распрѣстѣхъ да задоволяватъ любопитството си съ фокуснитѣ. По този начинъ комисията, като се видя пѣкъ сама, повторно свикваше вече распилената публика която чрѣвъ стражаритѣ само можа да събере и възвѣрне. Нѣка кажъ тукъ частно и за мене нѣщо. Азъ получихъ 20 л., като награда за свинята си, но това меня едва-ли задоволява, толкова отколкото, ако бѣхъ чулъ нѣщо по отглеждането на свинетѣ желателно ми бѣше, да си отгледамъ самъ отъ нейния приплодъ нѣщо особено, като тя сама бѣше такава; но и до днешенъ денъ, не съмъ можалъ да се сдобия, при всичко, че съмъ се стрѣмилъ. Интересното пѣкъ е това, съ моята свиня, че както толкова и по-добри, та отрасли тѣй дълга и висока, при отглеждането ѝ, още отъ малка, съ шепа трици; сегисъ тогисъ кукурузъ, а прѣвъ цѣлото лѣто на паша заедно съ др. селски свине.

Отъ спомѣнатото ми тукъ читателитѣ се сѣщатъ, може би, че дадената ми награда за свинята, е заслужила сама тя,

благодарение на нейното естество, отколкото да съмъ упражнявалъ нѣкакъвъ трудъ и грижливостъ по отглеждането ѝ, за което казахъ и по-горѣ. Азъ и нито съмъ знаѣлъ, че при карването ѝ ще получа награда, нито пѣкъ и съмъ мислилъ за подобна, освѣнъ за по-горѣспомѣнитата цѣль. Затова, нека не ми се завиди, че при такова хранение азъ получихъ награда понеже има други, на които се даде по-повечко. Че наистина, обстоятелството „наши и ваши“, повлияваше при опрѣдѣлението на наградитѣ и споредъ както забѣлѣзва тукъ Г-нъ Георги Поповъ, азъ ще приведа само слѣдния случай: Комисията, прѣгледавайки другитѣ конѣ, дойде до 3 кобили, отъ които едната бѣ изложена отъ Криво-Барский Общин. Кметъ; втората — отъ човѣкъ въ журийната комисия; а третата — отъ Токи Богдановъ, доста богаташъ и влиятеленъ Вълчендрѣнчининъ въ Ломска околия.

По екстериоръ, първата изгледаше добра, но вслѣдствие недоброто ѝ хранение и отглеждане бѣше доста слаба; втората тоже, както първата, само че, по-направена, но пѣкъ ялова; третата пѣкъ надминава всичкитѣ, като най-хранена и съ добъръ екстериоръ майка, на която и приплода, на брой 7 глави отъ различна възраст, бѣхъ на очи. Тукъ при оцѣняването имъ, членоветѣ отъ журийната комисия — по влияние единъ къмъ другъ, дойдохъ до разногласие относително първата награда, т. е. на коя отъ 3-тѣ кобили да ѣ дадѣтъ. Така слѣдъ дълги прѣспирни и, както спомѣнихъ по-горѣ, за да не скърѣтъ хатѣреца нито на единия отъ 3-мата, дойдохъ до съгласието: да дадѣтъ и на 3-тѣ първа награда — по 100 лева, което и сторихъ. А справедливо си бѣше, споредъ насъ и споредъ спомѣнатия имъ екстериоръ, първата награда да вземе кобилата на Токи Богдановъ, а останалитѣ двѣ — вторитѣ.

Това рѣшение на комисията изведнѣжъ влѣзе въ читѣ на присѣтствующитѣ, които, по-тайно, единъ на другъ, взехъ да говорѣтъ: „не бѣше право това, трѣбваше да се даде първата награда на Токевата кобила, а на др. по малко; тѣй като, тукъ се награждава доброто и хубавото, а не мършавото и яловото“. Послѣ това, захванѣхъ да се подсмиватъ по между си, като за това единъ вземаше нѣкоя негова кърава, висока и постала кобила да сравнява съ кметовата; други пѣкъ съ нѣкоя своя ялова и т. н.

Тодоръ Цифудата, изложителъ на мѣстно жито, казва: минѣха само покрай житото ми, което похвалихъ за „много добро“, но и това си бѣше. Азъ разбрахъ, че нѣма да изгѣвъ нищо, бари за прѣдъ кума, що казватъ хората; затова торбата на рамо ѣ, както съмъ си дошѣлъ, хайде назадъ. Нѣма пѣкъ нѣкой, който да потѣрси за сѣме поне, че да му продамъ малко, отъ толкозъ прѣхваленото си жито, за нѣкоя и др. пара. Толкозъ вече пѣкъ ли не заслужавахъ, или не имъ се откъснѣ отъ сърдце, та да ми отпустѣтъ нѣщичко, та и азъ да повѣрвамъ, че, наистина, тукъ се вънаградява само трудолюбивия и грижливия.

Че съмъ правъ въ изказаното си, то нѣка посочѣ, изъ видѣнитѣ си случки само на слѣдующата и мислѣ че ще се съгласитѣ съ менъ. Напр. Д. Цанковъ, учителя при Ломското Народно училище, бѣше ли право да се награди съ 75 лева награда за изложителъ му нѣколко вида сѣмена, отъ училищната градина? Азъ, понеже имамъ само отъ единъ видъ и то около 100 кофи не ми сѣ припада, толкозъ повече, че за училищнитѣ градини, споредъ както се научихъ, има вече специаленъ конкурсъ отъ Министерството. Ако не бѣше това, то мнозина учители имаше, които да послѣдватъ Цанкова., Да, на това погледнете и сравнявайте Г-да читатели!

Александръ Цоновъ, изложителъ на 2 мѣстни кокошки, съ рошава и различно нашарена перушина, казва: Дойдохъ и до кокошкитѣ, но читѣ имъ все въ чуждестранитѣ (имаше 2 — 3 Кохинхини) и въ тѣхъ влѣпирѣхъ читѣ си, като ги и наградихъ. Съгласихъ се и мойтѣ да наградижъ, но офицерина отъ тѣхъ, (Военния Ветер. лѣкаръ) не се съгласи, защото, споредъ него, тѣ ставали само за комедия съ бухтавата си перушина. Затова всичкитѣ си заминахъ и никакъ не поглед-

ихха на другитѣ нашени кокшки. Така щото той, както и азъ, студени трѣпки ни обхвањхъ ¹⁾.

Но пакъ щастие за менъ: на единъ, вижда се, му се харесали думитѣ на Г-нъ в. Вет. лѣкаръ и ми ги поиска, които му и дадохъ за 2 лева и 2-тѣ.

Господа читателитѣ, може да ми забѣлѣжхъ, че само еденични лица и то недоволнитѣ изложители изказватъ недоволение. Не, подобни, като тѣзи и др. още има, но за да не бждемъ утечителни съ описанието имъ, като на помѣникъ, посочваме на тия, като прѣдставители, отъ които всѣкой ще може да разбере: съ какво недовѣрчиво ако е погледнхто на станхлия конкурсъ — било то отъ самитѣ изложители, или отъ тѣзи, които по-една или др. работа сж билѣ, като зрители. И че въ това нѣма никакво прѣувеличение, всѣкой любителъ на истината, ако излѣзе още сега и отиде въ кое и да е село изъ Лом. Окржжие и запита, той напълно ще се увѣри въ дѣйствителността.

Но на въпроса си. Нѣка попитае, Г-на воен. Ветеринарешъ лѣкаръ, отъ какви мотиви се е водилъ той, че не е далъ съгласието си, да възнаградхъ съ една нищожна суммица трудеца и грижата на изложителитѣ съ нашеникокшки, на които тѣи студено се е погледнхло въ случая, както за това и отъ мнзина се гледа съ присмѣхъ на мѣстнитѣ кокшии породи? На тия Господа, ний ще кажемъ че сж далечъ отъ да познаватъ економическото положение на селянина ни. Ние за сега трѣбва да обрнемъ най голѣмо внимание за увеличениен числеността на домашнитѣ птици, за да се създаде за дребнитѣ земледѣлци още единъ добъръ источникъ за приходъ, както това станх съ копринарството. Въвежданieto на нѣкой външни расец, колкото и да се явява полѣзна работата, трѣбва да се прѣдприеме съ голѣмо внимание, защото и качество то на нашитѣ кокшки и гжски, не сж тѣи долни, за да можемъ ние, при внимателенъ изборъ, да отведимъ добри дамъзлѣци. Успѣшността въ това ще зависи отъ птицевѣдни станции, които трѣбва да се създадхъ и у насъ. Особено прѣзъ настоящата и минхла години, прѣзъ които, кокшкитѣ ни и др. домашни птици, отъ небрежността на селянина и повече отъ кокшката холера, много намалѣхх. Но и безъ това, количеството имъ у насъ е значително малко, както частно изъ Лом. окржжие, така и въ цѣлото ни отечество? Затова, най добрѣ ни усвѣтлява птицевѣдната статистика, споредъ която ний броимъ до 3,426,139 глави, които не стигатъ само за вътрѣшна консомация, а камоли и като експортна трговия! Ето защо трѣбва да употрѣбяваме всички срѣдства, за да подкрѣпимъ този отраслъ отъ селското ни стопанство, който обѣщава да ни даде добри печалби. И така, въ прѣдъ видъ това, не трѣбваше ли тия наши кокшари да се наградхъ съ по едно що и, то, ако не по качество, то поне по количество ²⁾.?! Или трѣбва по угодата на единъ и подобнитѣ му, които злѣ разбиратъ интереситѣ на земледѣлието ни, да прѣзремъ птицевѣдството, което не само дава добра храна за нашето население, но може да служи и като една сигурна и съ добро бждѣще експортна трговия на страната ни?!!

Като вземемъ прѣдъ видъ горѣизложеното, както и много други още случки на които мѣстото не е тукъ, ще кажемъ, че почитаемота коммисия, е извършила своята работа твърдѣ повърхностно. И като обрѣщаме вниманието върху тия нередовности, ний горѣщо молимъ тия, на които честѣта би спомогнхла да бждѣтъ такива при вторий случай, да не повтарѣхъ това, но съ всичката си искреностъ и доброжелателство, да пожертвуватъ повече врѣме за да се постигатъ гонимитѣ истински резултати отъ положеното вече начало.

Въ заключение, споредъ добититѣ ми впечатления отъ този конкурсъ азъ ще резюмирамъ още и слѣдующето: По

¹⁾ Тука нека отбѣлѣжимъ, че изложителитѣ на кокшки бѣхх само 2-ма.

²⁾ Изложителя на кокшкитѣ съ рошевитѣ пера е ималъ 100 глави, а и отъ др. птици — пловки, гжски, кокшки — около 120 глави. Вториятъ пѣкъ е ималъ до 200 глави.

причина на малкото изложители, на не голѣмата разлика въ качеството и количеството на изложенитѣ отъ конкурентитѣ нѣща, трѣбваше да се наградхъ всички, като насърчение, отколкото по заслуга. По този начинъ, естествено си е, че тѣзи щѣхх да се върнхъ задоволни и съ особенъ интусаизмъ ще справихъ за конкурса. Особено, това трѣбва да стане всѣкога тамъ, гдѣто за прѣвъ пхъ се е отваря конкурсъ, че да поушрѣхъ изложителитѣ, които за втори пхъ, като сж видѣли вече какви хубави нѣща се излагатъ, тѣ ще се постарахъ и тѣ да искаратъ нѣщо по хубаво, за да получатъ и по добра награда!

Може би, ще ни се възрази, че въ странство се прави тѣкмо обратното, а именно възнаграждаватъ се само земледѣлцитѣ, които сж прѣдставили най-добри произведения. Това е така, и ний го признаваме, въ въпроса е, че тамошния земледѣлецъ е разбралъ вече цѣлѣта, която се гони съ отварянieto на конкурса и при иманieto на добъръ добитѣкъ или произведения, той веднага ги прѣдставх на конкурса, когато нашия, — трѣбва почти насилъ да карае, да взема съ нѣщо участие въ конкурса.

с. Василовци.

Д. П. Вълневъ.

Работи прѣзъ зимния сезонъ.

Съ застудяването нашия земледѣлецъ мисли, че е привършилъ всичката си работа на полето и безгрижно очаква идущатъ пролѣтни вѣсели дни да започне на ново борбата съ земята. Обаче, той-трѣбва да знае, че тѣкмо сега именно, прѣзъ този мъртавъ за всичко друго сезонъ, е най подходящето врѣме, прѣзъ което може съ успѣхъ извърши нѣкой работи въ градината си. Дрѣвчетата въ градината нѣматъ листа; въ нивитѣ черната земя е съвършено гола или покрита съ хубавата житна морава. Не най малко ни дохожда на умѣтъ, за опустошителнитѣ насѣкоми. Забравяме много лѣсно поврѣдата имъ, които врѣменно спиратъ да опустошаватъ.

Зимата прѣдвѣщава да не бжде много люта, снѣгъ нѣма още и едва се показаха нѣколко слановити студени дни, придружени съ топло слънце. Прѣзъ денѣтъ слънце, прѣзъ нощѣта цигански студъ, такава е маската на настоящий сезонъ, почти неблагоприятенъ за земледѣлецѣтъ, въ който хората сж поставени твърдѣ злѣ; а разрушителнитѣ насѣкоми твърдѣ добрѣ.

Нѣкой твърдхъ, че студената зима дѣйствува врѣдно изобщо върху насѣкомитѣ. — Други казватъ: че много грѣшхъ въ твърденията си или прѣувеличаватъ. Както обикновенната, така и лютата зима, не сж въ състояние да причинѣтъ нѣкакво зло върху насѣкомитѣ. За да противостоятъ на всѣкаква случайна стихия — тѣ сж доста добрѣ въоружени. Притежаватъ извѣстни способности и инстинкти, както всички други живи същества, които тургатъ животѣтъ имъ въ голѣмъ порѣдѣкъ. Инстинктитѣ сж; които обикалятъ тѣхния биологически цикълъ съ най добри условия, като ги не оставятъ на лишение. За да прѣминхъ благополучно зимния сезонъ сж въ форма: на яйца, ларви, какавиди и по нѣкога съвършени животни. — Яйцата се спазватъ подъ дрѣвесната кора, или въ мѣхъ искубенъ отъ майката — насѣкомо, а често пхти сж изложени на свободния въздухъ и въ по-вечето случаи, студѣтъ не имъ поврѣжда; тѣи като сж обвити съ непронускаемъ варовитѣ пласть. Не ужели

изложенитѣ на въздухътъ прѣстени отъ яйцата на пеперудата „прѣстенотворка“, сж които даватъ на пролѣтъ малки въсенички? Не е ли състоянието, ларви, за извѣстна частъ насѣкоми, подъ което благополучно прѣминаватъ зимата? Не ужели ларвата на лозовата овивачка и много други, е която пълзи и се подслонва въ нѣкой цѣпнатини за да мини лошото врѣме? Тя вижда, животътъ ѝ да отслабва въ нея до послѣденъ градусъ безъ да ѝ се поврѣжда въ нѣщо; нейното тѣло може да се смръзне и стане твърдо, нѣ ако се разгрѣе полека и постѣпно и доведе да нормалната температура, ще видимъ, че ще се съживи и започне на ново да мърда, като показва, че тя не иска да мрѣ.

Гъсеницата на златозадникътъ, толкосъ врѣдителна за овошнитѣ дръвчета, прѣминава зимата въ групи закачени по клонитѣ и изложени на: студъ, вѣтъръ, дъждъ и поледица. Дали тя пострадва въ нѣщо? Отговаряме, не. Нейното легло се състои отъ непронускаемъ коприновиденъ мѣхъ на атмосферическитѣ агенти.

На свършъка лошето врѣме, тя напуца зимния сънъ за да нападне по новитѣ-нежни листа на дръвчетата и лакомо ги унищожи. Какавидното състояние се срѣща много повече въ насекомитѣ за мъртвия сезонъ. Ларвата се завира въ земята гдѣто се прѣобръща въ какавида или запрѣдва въ пашкулъ.

Какавидата е по противостояща, тѣй като притежава обвивка образующа една истенска защитителна ризница.

Рѣдко сж тѣзи насѣкоми, които минаватъ въ студътъ съвършено състояние.

Изобщо, насѣкомитѣ се явяватъ на пролѣтъ, когато започне разбуджанието на природата. Това е всѣкога така за онѣзи, — които сж успѣли на есенъ да се завиятъ въ пашкули, нѣ когато послѣдното е извършено прѣзъ лѣтото, есенното топло слънце сполучва да раствори извѣстно число какавиди и тогава виждаме на есенъ да прихвърчжтъ насѣкоми, които студътъ задължава да търсятъ прибѣжище подъ дървената кора.

Причинитѣ за бързото размножаване и нахулвания на ненадѣйното имъ изчезване е борбата за сществуване, гдѣто природата изъ цѣло е театърътъ. Насѣкомитѣ въобще иматъ свои неприятели. Извѣстни отъ послѣднитѣ иматъ обичай да снасятъ яйцата си въ тѣлото на ларвитѣ на други насѣкоми, та по тозъ начинъ излупенитѣ се по-послѣ ларви отъ яйцата живѣятъ за смѣтка на първитѣ; които умиратъ и тѣлото имъ служи за скривалище на новитѣ гости. — Безъ съмнение, може да се прибави, че по нѣкога инстиктътъ и атмосферическитѣ агенти сж въ състояние да поврѣдѣтъ на нѣкой индивидуи, нѣ това се случва твърдѣ рѣдко. Съ мисълта си, че е бивало извѣстни години на пролѣтъ не само за овошнитѣ дръвчета, нѣ и за дѣли гори, въ които послѣднитѣ сж бивали лишавани и отъ послѣдното си листо; а едно растение безъ листа е сжщо, както животно безъ бѣлъ дробъ. Ето прочее, първото нѣщо, което не трѣбва да се прѣнебрегне, прѣзъ есенъта или зимата. Нѣка всѣки земеделецъ се воспользува отъ врѣмето и прѣгледа внимателно дръвчетата си, като събере вслчки поставени гнѣзда прѣзъ лѣтото или есенъта отъ разнитѣ врѣдителни пеперуди и изгори веднага заедно съ съдържимото имъ. Нѣка да се не обляга за унищожението имъ отъ студената зима; тѣй като

е бивало случай, щото и при 27° студъ завититѣ въ това платно яйца или въсеници да оставатъ ни най-малко повредени. Събирайте, прочее, гнѣздата отъ дръвчетата си, ако искате да се радвате на пролѣтъ съ хубави, червени и меризливи плодове!

По другитѣ мѣста сществува за това законъ, който наказва най-строго тѣзи — които занемаряватъ тази толкосъ важна работа прѣзъ мъртвия сезонъ. — Тозъ, който се не воспользува отъ благоприятното врѣме, до като яйцата на въсеницитѣ се намиратъ въ купомъ, да лиши дръвчето си отъ пашкуленигнѣзда, нѣма да закѣнѣе, когато на пролѣтъ, ще види дръвчето си лишено отъ листа, плодъ и най-сетнѣ го изгуби съвършено.

Друга работа, която е необходима да послѣдва е отстранението разнитѣ лишай и мѣхове, вѣдящи се по стѣблата и клонитѣ, които мнозина потвърдяватъ, че принасятъ голѣма врѣда на послѣднитѣ. Нѣколко наставления върху тази, колкото и да е проста работа, вѣрваме, че не ще бждѣтъ врѣдни за земеделецътъ.

Не е достатъчно само отстранението имъ, тѣй като тѣзи нисши растения могатъ на ново да се появѣтъ, а трѣбва да бжде придружено съ противодѣйствието за тѣхното второ появяване посрѣдствомъ друго срдство, което ще означимъ по-долу. Лишайтъ собствено не причинява много голѣми поврѣди, нѣ съ присхтствието си той държи кората въ влажно състояние, затруднява дишанието и служи като прибѣжище на множество врѣдни насѣкоми. Появяванието имъ по клонитѣ и стѣблото е знакъ, че дръвчето страда отъ нѣщо. Срѣщатъ се по-вече по-слабитѣ, отъ колкото по-силно-растящитѣ дръвчета. За слабостта на едно дръвче се дължи на това: че всѣка почва е незгодна за всѣки видъ овошно дръвче, отъ не пропускаемитѣ подорници, отъ многото гжето засаждане и най-сетнѣ ако дръвчетата сж занемарявани въ първата имъ възраст.

На това може да се помогне: 1) когато се прѣдприеме на есенъ едно по-дълбоко раскопаване около коренитѣ на дръвчето, още по-голѣма полза би принесла тази работа, ако се раскопае цѣлото пространство на градината. 2) Когато се прѣдприеме торение. Послѣдното може да се извърши съ всѣкакъвъ оборски торъ, стига той да е достатъчно огнилъ. Зарава се на 20—50 см. дълбочина около коренитѣ, нѣ трѣбва да се внимава, щото торътъ да се не допира направо до коренитѣ, тѣй като послѣдния може да имъ прѣдаде нѣкоя болѣсть.

Като се вземе прѣдъ видъ горѣ-казаното, появяванието на лишайтѣ значително ще се спрѣ. Ако искаме съвършенното имъ искореняване, трѣбва да прибѣгнемъ къмъ рччното имъ отстранение. За тази цѣлъ сществуваатъ разни инструменти, съ които не може да стане поврѣждане на кората. За прѣпорччване е телено-желѣзната ржкавица или пѣкъ тѣпия ножъ. Подиръ като слѣдва боядисване на клонитѣ и съ млѣко отъ гасена варъ или 100 части вода размити 8 части синъ камѣкъ. Получения растворъ се употрѣбява само тогава, когато на ново се размѣси съ 16 гасена варъ и 40 части вода, както това се прави въ Версайлското градинарско училище.

РАЗНИ.

Получи се въ редакцията ни: „отчетъ за състоянието на учебното дѣло и фермата на държавното земледѣлческо училище при гр. Руссе, прѣзъ 1896/7 учебна година“. Отчета е раздѣленъ на 3 главни отдѣла: неофициаленъ, училищенъ и стопански. Първия, а именно неофициаленъ отдѣлъ, за пръвъ пътъ се вмѣква въ отчетитѣ за земледѣлческитѣ ни училища; той съдържа много цѣнни статии по разнитѣ отрасли на поминъка ни и благодарение на него, отчета на Руссенското земледѣлческо училище, става вече интересенъ не само на хората, които се интересуватъ отъ учебното ни дѣло, както е било до сега, нъ и на всѣки стопанинъ, занимающъ се съ кой и да е отрасль отъ народното ни стопанство.

Ний отъ своя страна, като поздравяваме Директора на училището г. Бъчваровъ и г. г. учителитѣ при сжщото училище, съ добрата сполука въ изработването на отчета, прѣпоръчваме го на всѣкой интересующъ се отъ народния ни поминъкъ. Желаящитѣ да го иматъ, нека се обрънатъ до дирекцията на сжщото училище въ Образцовия чифликъ при гр. Руссе.

Срѣдство противъ бѣсътъ. Спорѣдъ съобщенията на нѣкои чужди вѣстници, члена отъ французката академия — М. Bouley, усѣблъ да изнамѣри едно, колкото просто, толкова сигурно дѣйствуещо срѣдство противъ бѣсътъ. Това срѣдство се състои въ слѣдующето: Щомъ нѣкой бжде ухапанъ отъ побѣснѣло куче, веднага трѣбва да измие съ вода много-добръ раната си и да е търка, колкото може по-вече съ чеснъ, счукавъ на дребно. Подиръ да свари чеснъ въ вода и получения силенъ екстрактъ, да пие по нѣколко пъти на день, въ продължение на 8 до 10 дни, отъ датата на ухапването му. Така сжщо да гледа, щото въ продължение на цѣлото по-горѣ помѣнато врѣме, да употрѣбява ядѣния въ които да има доста чесновъ-дукъ.

Понеже това срѣдство не е още добръ испитано, то за това ний го съобщаваме на г. г. читателитѣ си само за знание, а въ случай на нужда, прѣпоръчваме всѣкому, веднага да отиде въ нѣкой Пастировъ институтъ, напр. въ Букорещъ, Виена, Парижъ и др. и да даде да го присадятъ противъ бѣсътъ.

Черупки отъ яйца. У насъ, черупкитѣ отъ яйцата се захвърлятъ на боклука, безъ даже да се знае, че тѣ иматъ още каква годѣ полѣзность и могатъ да бждатъ използвани отъ разумния стопанинъ.

Както е извѣстно, младия добитъкъ (кончета, телета и др.) за да образува едъръ и здравъ скелетъ, нуждае се отъ храни, които да съдържа варъ и фосфорна киселина; а понеже черупкитѣ отъ яйцата, съдържа тѣзи вещества, въ доста значително количество, то за това, тѣ сж прѣкрасна, даже незаменима храна за младия добитъкъ.

Употрѣбаватъ се така: Зематъ се черупкитѣ и се счукватъ на дребенъ прахъ и подиръ се размѣсватъ съ храната, обикновено съ ярмата и се даватъ на добитъка. Добитъкътъ, комуто е давана подобна храна, развива всѣкой пътъ силенъ скелетъ и никой пътъ не отива да лиже земята, което е признакъ на недостатъкъ на минерални вещества въ храната, обстоятелство, което много често се забѣлзва у насъ. Въ Франция скоговѣдцитѣ отдавна сж узнали добритѣ послѣдствия отъ храненето съ черупки отъ яйца, за това тѣ плащатъ доста скъпо на хотелджийтѣ и сладкаритѣ за тѣзи отпадѣци, които у насъ сж смѣтатъ за безцѣнни. Съ тѣхъ могатъ да се хранятъ и домашнитѣ птици, особено въ градоветѣ, гдѣто се отглеждатъ въ курници.

Въ редакцията ни се намиратъ за проданъ подвързани и не подвързани цѣли годишни течения отъ I и неподвързани отъ II годишнина на вѣстника ни, които прѣдставляватъ единъ цѣненъ

материалъ за всѣки винарь — земледѣлецъ. Желаящитѣ да иматъ неподвързани течения, нека испратитѣ въ редакцията 3 лева и 75 ст., а за подвързанитѣ 4 лева и 25 ст.

Отъ редакцията.

Извѣстяваме, че за въ бждще, агентъ на вѣстника ни за Сѣверна България, става г. НИКОЛА ВЪЛЕВЪ, свършилъ м. учебна година Садовското държавно-земледѣлческо училище, комуто молимъ г. г. абонатитѣ ни, да иматъ пълното му довѣрие. Срѣщу внешения абонаментъ, той ще издава кочанни квитанции, които носятъ подписа на касиера ни г. А. ГЕЧЕВЪ и печата на администрацията на вѣстника ни. За въ Южна България, остава досегашний агентъ г. Д. ТОДОРОВЪ. Както първий, — така и вторий — иматъ право да събиратъ недобори отъ истеклитѣ години.

Отъ редакцията.

„Excelsior“

ВЕЛОСИПЕДИ

сж най солидни и най евтени.

Цѣнорасписи безъ платно и франко.

„Excelsior“ Фабрика за велосипеди
Найвиртъ & Веберъ Руссе.

Велосипедни артикули на едро.

Найвиртъ & Веберъ Руссе

цѣнорасписъ бесплатно и франко.